

K tematice státní církevní politiky jsem se dostal po cestě, která měla svůj počátek ve studiu stranické periodické publicistiky, už tehdy se zaměřením na přinejmenším ideologické, zejména však náboženské otázky. V pojetí komunistické ideologie, jak o tom psal např. Karel Skalickýl, jsou totiž otázky vlastní ideologické propagandy a pozornosti věnované náboženské tematice spojitými nádobami, kde primárním zákonem je vztah vzájemné náhrady, tedy kde vyklizuje pole či ztrácí jedna z ideologií, tam se pokouší uspět ta druhá. Je třeba ponechat stranou fakt, že v souboji o duši řadového občana nemohla ani jedna ze stran získat skutečně majoritní ideologickou převahu v zemi. Pod komunistickým útlakem to byli sice křesťané všech konfesí, kdo se stal trvale morálním vítězem tohoto boje, rozšiřovalo se tu však, a dodnes zůstává, velké procento lhostejných, těch bez vyznání či ateistů, které mohly, pokud se tak stalo, na jednu či druhou stranu fronty přivést více méně světské motivy, ať už byla motivace jakákoli.

Výše zmíněný autor také dobře komentoval vztah komunistů k vlastní ideologii, kterou trefně, a ne bez alespoň kusu pravdy, nastínil jako jistý druh konfese, víry, náboženství. Když pojmem jejich "vyznání" takto, snáze pochopíme, proč považovali věřící občany a především jejich duchovní vůdce obecně - a opět ponechme stranou teze o vývoji společnosti, jimiž to zdůvodňují, za vážné soupeře. Šlo zkrátka o jedinou další skupinu (ze všech ostatních možných), která byla ve filosofické rovině tak vysoko, že měla vybudovaný hodnotový a společenský systém alternativního významu a - to také není bez významu - systém, který měl v zemi dlouhodobé kořeny a byl součástí sociálně - kulturního vědomí lidu tak, jako jeho dělnické hnutí (chcete-li třeba i komunistické).